

ПИТАЙ ЕКСПЕРТА

Какво трябва да знаем за паразита Синя китка и защо е важно да се контролира разпространението му

В последните години в определени райони на страната, най-вече в Южна България, се наблюдава проблем, който все още е слабо проучен. **Става дума за паразитния плевел Синя китка, който при чувствителни хибриди и при полета с по-голяма плътност е в състояние значително да редуцира добива при маслодайната култура.**

Значимостта на проблема е отчетена от Лимагрейн още през 2017 година, когато съвместно с Аграрен Университет Пловдив стартира извеждането на полски опити за установяване на толерантността на селекцията от рапични хибриди към синя китка. Именно тук се намира една от опитните локации на мултинационалната компания за извеждане на мониторинг при рапицата в Европа.

Гост на поредицата ПИТАЙ ЕКСПЕРТА е проф. Тоньо Тонев при катедра Земеделие и Хербология, Аграрен Университет Пловдив, утвърден експерт в областта на хербологията.

„Проблемът със синята китка в рапицата много често се подценява, защото стопаните не я забелязват, когато е в малка плътност или я подценяват, тъй като идва твърде късно – 15-20 май, а до това време се смята, че рапицата вече налива зърно и какво толкова, че има някоя и друга синя китка в посева. Но това далеч не е така, **защото синята китка съжителства с растението гостоприемник поне 20-25 дни преди видимите прояви, т.е. преди появата ѝ над земята.** Този процес на конкурентни взаимоотношения между па-

разитния плевел и културата имат своята предистория 20 и повече дни, в които **растението бива угнетено и силно потиснато в развитието си в резултат на тези взаимоотношения с паразита.**

Намираме се на поле в с. Лозенец, общ. Стралджа, където успях да събера голям букет от паразита само от три рапични растения, които са в непосредствена близост едно до друго. Едва ли някой стопанин би се зарадвал на такъв букет в собствената си нива.

Моят апел към земеделските производители е:

Да не подценяват феномена на появата на синя китка. Когато не е изведена правилно системата от мероприятия за борба с този вид паразит, тя нанася щети, които в крайна сметка рефлектират върху добива. Един от основните начини за контрол на рапичната синя китка, това е подборът на рапични хибриди, които са толерантни към този паразитен плевел.

Резултати в последните години при опитите, изведени от Лимагрейн именно при почвено-климатичните условия в България, показват висока толерантност на част от хибридите в портфолиото на компанията към расите синя китка в страната. **За момента толерантната на синя китка генетика е доказано най-оптималното решение за справяне с този проблем. Лимагрейн може да предложи хибриди, при които изведените през последните години опити потвърждават отличната им толерантност при доказан инфекциозен фон.**

Сравнение между LG Архитект и конкурентен хибрид в силно инфекциозен фон на отглеждане

Проф. Тонев продължава с коментари по темата:

„Намираме се в землището на село Лозенец в рапичен посев, засят с хибрид LG Архитект на фирма Лимагрейн. Това е един от голямата гама хибриди, които изпитваме в опитните полета на Аграрния Университет и впечатленията ми тук по безспорен начин се доказват – на фона на предходното поле, на което бяхме, с еднакъв потенциал на заплевеляване със синя китка, тук могат да се срещнат само единични растения, които са засегнати от паразита.

Състоянието на рапицата не е блестящо, както се вижда, но такава е масово състоянието на рапиците в региона и в почти цялата Югоизточна България. Но по безспорен начин се наблюдава, че полето е пощадено от този паразитен плевел, което отново повтарям е гаранция за по-високи добиви. **В порядъка на 20 до 40% добивите могат да се редуцират при много силна плътност на този паразит.**

Тук хибридите на Лимагрейн се е представил по един много добър начин и резултатите в крайна сметка ще бъдат в полза на по-високия добив за полето, на което се намираме. В целия периметър около мен не виждам нито едно засегнато растение от този плевел, докато на предходното поле, засято с конкурентен хибрид, теренът беше направо посинял от паразита. Тази обстановка на почти пълна липса на полето на паразита дава по безспорен начин шанс на културата да реализира потенциала си. Разбира се, това не е единственият вреден фактор тук, тъй като наблюдаваме сериозен дефицит на влага, но въпреки това посевът е много добре гарниран поради добре свършената работа на нашите домакини.“

Какви са отзивите на стопаните от региона на село Лозенец?

Ситуация:

Рапични посеви в землището на село Лозенец, където за първи път се констатира поява на синя китка.

Този факт е много притеснителен за стопаните, които отглеждат рапица в региона, тъй като при хибрид рапица без толерантност на паразита синя китка се констатира резултат от атаката на паразита с поражения около 50% от посева.

Предистория:

В землището на село Лозенец стопаните разказват, че първата им среща с паразита датира от преди 2 години. Проблемът с паразита е локализиран на терен с размер около 1 дка, но находящ се в непосредствена близост до инфектираните сега полета. Оттогава минават две години без видими следи от нападение на синя китка до днес, когато едно от полетата с хибрид без толерантност на синя китка е почти унищожено. Фермери от региона с над 30-годишен стаж в земеделието споделят, че досега не са виждали подобно нападение от паразита по техните полета. В допълнение на проблема със синята китка се явява и сушата, която е натиснала региона и почти няма живи посеви с есенници с изключение на полето с LG Архитект.

Досега наистина в нашето землище не се е появявала синя китка. Преди 2 години за първи път се появи на поле близо до това, което беше локализирано около 1 дка. Сега след 2 години наново се появи и мога да кажа, че се занимавам със земеделие около 30 години и не съм виждал такова нещо в нашето землище. Посевът, който виждаме пред нас, засега сме доволни, тъй като сушата, която ни е натиснала в момента в землището, може би това е единственият посев, който е жив. Имаме около 4 000 дка есенници, които са тотално провалени. И това ни е единственото поле, което имаме от есенниците и е живо.

Димитър Бързаков - Продуктов мениджър Лимагрейн с коментар за ситуацията в село Лозенец

Поводът да присъстваме на това поле е един проблем, който не бива да negliжираме. Именно тук имаме възможността при полеви условия да го наблюдаваме на живо – поле с много силен инфекциозен натиск от паразита синя китка. Вече беше направен коментар относно биологията на паразита и как точно той вреди на културните растения.

През последните години получаваме информация за засегнати масови посеви в различни райони на страната, като броят на локациите, на които паразитът е установен, е значителен. В резултат на събраната и анализирана информация ние в Лимагрейн решихме, че този проблем изисква засилено внимание. Затова от 2017 година насам извеждаме ежегодно опити в землището на село Крумово, обл. Пловдив, към Аграрен Университет Пловдив за тестване на набор от наши хибриди за установяване на толерантността им към този паразит.

Получените резултати са еднопосочни и през трите години. Това ни дава основание уверено да заявим, че хибридите на Лимагрейн, които показват добра толерантност на синя китка, имат място на полета, които за заразени с този паразит.

Резултатите, които получаваме, са добра основа за една целенасочена селекция, която да доведе до установяване на толерантност в новите хибриди, които ще представяме в страната в бъдеще.

В тазгодишното ни портфолио хибридите, които могат да решат успешно този проблем и представят добра толерантност на синя китка в България, са:

LG Архитект, LG Абсолют, LG Анистън, LG Атракшън, LG Амбасадор - хибрид, който представяме в страната през този сезон.

